

Informatsioon ja Eesti seisukohad

Euroopa Ülemkogu kohtumiseks 10. ja 11. detsembril 2009. a

Ülemkogu peamiseks teemadeks on Kopenhaageni kliimaläbirääkimised; majanduse, finantssektori ja tööhõive olukord, mille all käsitletakse majanduskriisi, uut finantsjärelevalve raamistikku, Lissaboni strateegia jätkustrateegiat ja EL säästva arengu strateegiat; Stockholmi programmi heakskiitmine. Lisaks võidakse käsitleda institutsionaalseid küsimusi seoses Lissaboni lepingu jõustumisega 1. detsembril ning võimalik, et lisanduvad päevakajalised välispoliitikat käsitlevad teemad.

Eesti jaoks on olulisemad teemad kliimaläbirääkimistega seotud küsimused ja majandusküsimused.

Informatsiooni ja Eesti seisukohad on koostanud Riigikantselei koostöös Rahandusministeeriumi, Välisministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Justiitsministeeriumi ja Siseministeeriumiga.

Majanduse ja finantssektori olukord

Ülemkogu teeb kokkuvõtte sammudest majandus- ja finantskriisiga toimetulekuks. Ülemkogu hindab olukorda ja annab suunised edasiseks tööks eelkõige seoses koordineeritud väljumisstrateegiatega väljatöötamisega ja vajaduse korral Euroopa majanduse elavdamise kava rakendamiseks. Arutatakse võimalusi finantssektoris tavapärase turuolukorra juurde naasmiseks. Ilma konkreetsete tähtaegade paika panemiseta (tähtajad on riigispetsiifilised) on ülemkogu tähelepanu all olevateks punktideks pankade päästemeetmete õigeaegne ja sujuv lõpetamine, pankade bilansside puhastamine väärtuse kaotanud varadest ning pangandussektori regulaarne hindamine/testimine.

Ülemkogu käsitleb tegevusi ELi piiriülese pangandussektori kriisireageerimisraamistiku ühtlustamiseks ja perspektiivis ühtse kriisijuhtimise süsteemi väljatöötamist. Keskendutakse põhiliselt kolmele valdkonnale: varajase sekkumise meetmed, pankade restruktureerimine kriisiolukorras ja käitumine maksejõuetuse korral.

Eesti seisukoht

- Eesti toetab võimalikult loomulikult toimuvaid väljumisstrateegiaid ning sujuvat turutingimuste taastamist. See motiveeriks toetuskeemidest esmalt väljuma panku, kes toetust ei vaja ning võimaldaks keskenduda pankadele, kelle tegevus vajab restruktureerimist.
- Eesti peab oluliseks võtta arvesse erinevate sektorite väljumisstrateegiatega vastastikust mõju ning tagada liikmesriikidevaheline koordineerimine. Eriti oluline on koordineerimine ja infovahetus piiriüleste pangandusgruppide kodu- ja vastuvõtjariikide asutuste vahel.
- Eesti peab väga tähtsaks just ülepiiriliste finantsgruppide kriisihaldusraamistiku arendamist.
- Eesti leiab, et finantskriisi tingimustes finantskoormuse jagamine liikmesriikide vahel peab tuginema läbipaistvatele ja eelnevalt ELi tasemel kokku lepitud põhimõtetele. Kuna me ei pea ELi tasandil konkreetse kulude jaotuse kokkuleppimist realistlikuks, pooldame koormuse jaotuse kokkulepete sõlmimist ülepiiriliste stabiilsusgruppide raames.

Uus finantsjärelevalve raamistik

2009. juuni ülemkogu andis mandaadi ELi finantsjärelevalvekorralduse reformimiseks. Euroopa Komisjon tegi septembris vastavad seadusandlikud ettepanekud, sh Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRB) ja kolme Euroopa järelevalveasutuse loomise kohta praeguste järelevalvekomiteede¹ baasil. 20. oktoobri Ecofin otsustas ESRB ellukutsumise 2010. a algusest, mis kiideti heaks ka oktoobri ülemkogu kohtumisel. 2. detsembril on kavas heaks kiita järelevalveasutuste rajamine ja viia nii lõpule ELi finantsjärelevalvesüsteemi reformi õigusliku baasi ehitamine. Ülemkogul on kavas anda heakskiit kogu uue finantsjärelevalve raamistiku paketele.

Eesti lähtub VV 15. oktoobri 2009. a istungil heakskiidetud seisukohtadest Euroopa uue finantsjärelevalveraamistiku suhtes.

Eesti seisukoht:

- Eesti toetab uue Euroopa makro- ning mikrotasandi finantsjärelevalvekorralduse paketi heakskiitmist.

ELi 2020. aasta strateegia (Lissaboni strateegia jätkustrateegia)

Toimub esimene arutelu ülemkogu tasandil Lissaboni strateegia tuleviku üle. Otsused strateegia uuendamise kohta tehakse 2010. aasta märtsi ülemkogul. Arutelud Lissaboni strateegia tuleviku üle on liikmesriikide koordinaatorite kohtumistel ning Euroopa Liidu nõukogu eri koosseisudes kestnud juba üle aasta. Enamik liikmesriike on toetanud võrdlemisi sarnase strateegiaga jätkamist, kuid peetakse vajalikuks tugevdada rakenduskorda. Eesti huvides on jätkata konkurentsivõime suurendamisele suunatud strateegiaga, mille elluviimisel oleks antud Euroopa Komisjonile tugevam roll nii õigusloomes kui ka rahastamise küsimustes.

24. novembril avaldas Euroopa Komisjon konsultatsioonidokumendi Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia kohta ja esitab omapoolsed ettepanekud, kuidas strateegiaga jätkata, 2010. aasta jaanuaris.

Eesti seisukoht

- Eesti on seisukohal, et lisaks majanduskriisist väljumise strateegiate väljatöötamisele liikmesriikides on praeguses majandusolukorras eriti oluline jätkata majanduse struktuurseid ümberkorraldusi ja reforme. Seetõttu vajame ambitsioonikat ELi konkurentsivõime strateegiat (Lissaboni strateegia jätkustrateegiat).
- Euroopa Liidu ees seisvad väljakutsed ei ole võrreldes 2005. aastaga radikaalselt muutunud. Pigem on lahendamist vajavad probleemid (makromajanduslikud väljakutsed, rahvastiku vananemine, rahvusvaheline konkurents ja kliimamuutused) teravnenud. Seetõttu on kehtiva Lissaboni strateegia eesmärgid üldiselt kohased ka pärast 2010. aastat ning ka jätkustrateegia peaks keskenduma majanduskasvule ja tööhõivele.
- Eesti jaoks on esmatähtsad valdkonnad teadus- ja arendustegevus, innovatsioon ning haridus ja töötajate oskuste arendamine. Toetame Euroopa Liidu digitaalset tegevuskava ning veelgi suurema tähelepanu pööramist struktuursetele reformidele.

---

¹ Euroopa pangandusjärelevalve komitee (CEBS), Euroopa kindlustuse- ja töandja pensionikindlustuse komitee (CEIOPS) ja Euroopa väärtpaberiturujärelevalve komitee (CESR).

- Uue strateegia kujundamisel peame õppima kehtiva strateegia koostamisel tehtud vigadest sellest, et tulemuse tagavad selged eesmärgid vähestes valdkondades.
- Peame senisest veelgi paremini ära kasutama ELi siseturu potentsiaali. Mitmed konkurentsivõime suurendamise võtmed on siseturu süvendamises ning nelja vabaduse (eelkõige teenuste vaba liikumise) laiendamises ja teadmiste vaba liikumise soodustamises.
- Euroopa Liit ei ole suutnud Lissaboni strateegia eesmärgi täita pigem ebatõhusa rakendussüsteemi kui valesti seatud eesmärkide tõttu. Seetõttu peab Eesti vajalikuks ELi 2020. aasta strateegia puhul tõhustada rakendamist nii Euroopa Liidu kui liikmesriikide tasandil. Eesti hinnangul on seejuures peamine:
  - Euroopa Komisjoni rolli suurendamine liikmesriikidele soovitude tegemisel ning komisjoni analüütilise võimekuse tõstmine liikmesriikide reformide mõju ja tulemuslikkuse võrdleva analüüsimisel;
  - ELi 2020. aasta strateegia eesmärkide tugevam sidumine eelarvega nii Euroopa Liidu kui liikmesriikide tasandil;
  - ELi tasandi kava tugevdamine strateegia eesmärkide täitmiseks – kava peaks sisaldama konkreetseid seadusandlike algatusi, mis aitavad kaasa kogu ELi konkurentsivõime tõstmisele.

ELi säästva arengu strateegia

Ülemkogu vaatab läbi ELi säästva arengu strateegia rakendamise ja kinnitab suunised strateegia edasiseks rakendamiseks, tuginedes Euroopa Komisjoni 24. juunil 2009 avaldatud teatist strateegia läbivaatamise kohta ning eesistujariigi sõprade töörühmas tehtud tööle. Uuendatud ELi säästva arengu strateegia võeti vastu 2006. aastal ja iga kahe aasta tagant alates 2007. aastast peab komisjon esitama eduaruande strateegia rakendamisest ELis ja liikmesriikides, mis hõlmab ka tulevikuprioriteete, -suundumusi ja -meetmeid. 2011. aastal tehakse otsus strateegia uuendamise kohta.

Eesti seisukoht:

- Uutest säästva arengu väljakutsetest peame olulisimateks kliimamuutusi, sealhulgas nende mõju konkurentsivõimele ning energiajulgeolekut, riigi rahanduse jätkusuutlikust ja säästvat tarbimiskäitumist.
- Eesti toetab säästva arengu strateegia ning ELi konkurentsivõime strateegia (praegune Lissaboni strateegia) jätkamist eraldi strateegiatena. Samas tuleb leida rohkem kokkupuutepunkte kahe strateegia vahel, et strateegiad oleksid vastastikku toetavad. Säästva arengu strateegia peaks olema Euroopa Liidu pikaajalise tasakaalustatud arengu kava, mis samamoodi kui Lissaboni strateegia keskenduks konkurentsivõime kasvule koos suurema rõhuasetusega ressursside jätkusuutlikule kasutamisele ja sotsiaalsele mõõtmele. Eesti leiab, et strateegia peaks küll säilitama oma eri valdkondi hõlmava laadi, kuid eesmärgid peavad olema selged ja paremini sõnastatud.
- Euroopa Liidu säästva arengu strateegiale parema fookuse andmiseks tuleks tugevdada selle juhtimist ja elluviimist Euroopa Komisjoni poolt. Abi oleks selgetest ja mõõdetavatest eesmärkidest ning tõhusamast strateegia rakendamise jälgimise süsteemist.

Kopenhaageni kliimakonverents

Kliima on üks ülemkogu kohtumise põhiteemasid. Ülemkogu hindab läbirääkimiste kulgu Kopenhaageni kliimakonverentsil ja teeb vajalikud otsused, mis aitavad saavutada edukat tulemust Kopenhaagenis. Kopenhaageni kliimakonverentsi esialgne eesmärk saavutada õiguslikult siduv kokkulepe ei ole hetkel enam reaalne, uueks eesmärgiks on poliitilise kokkuleppe saavutamine võimalikult selge edasise tegevuskavaga.

Ülemkogu arutelu keskendub esialgse info kohaselt kahele küsimusele 1) kas EL peaks läbirääkimiste teatud faasis olema nõus üle minema 30% heitkoguste vähendamise eesmärgile ja 2) kui suur on ELi poolne kliimategevuste rahastamine perioodil 2010-2012. Hetkel on EL võtnud ühepoolse kohustuse vähendada heitkoguseid 20% ning lubanud liikuda 30%-ni, kui rahvusvaheliselt võetakse võrreldavad kohustused. Rahvusvahelise kliimaleppega seotud rahastamine jaguneb kaheks. Põhiosa antakse arenguriikidele kindlatel tingimustel rahvuslike kavade elluviimiseks. Põhiosa indikatiivne kogusumma on 100 miljardit eurot aastas perioodil 2013-2020, millest EL osa oleks 10-30%. Kuna hetkel ei suuda enamused arenguriike sellises mahus rahastamist ei planeerida ega absorbeerida, tuleb 2010-2012 perioodiks ette nähtud eelrahastamise abil luua võimekus- ette valmistada administratiivne struktuur, kavandada tegevus, tegevuse rahastamise süsteem, tegevuse ja rahastamise hindamine ja raporteerimine. Eesti on jätkuvalt konstruktiivne, püüab kaasa aidata kompromisside saavutamisele.

Eesti seisukoht:

- Eesti toetab ELi ühtset seisukohta ja ELi ühtseid eesmärke.
- Eesti toetab ELi senist lähenemist vähendada heitkoguseid 30% juhul, kui globaalsel tasandil saavutatakse võrreldavate eesmärkidega siduv kokkulepe.
- Eesti toetab kliimategevuste rahastamise kohustuste võtmise ELi ja liikmesriikide poolt aastatel 2010 – 2012. Oleme valmis koos teiste liikmesriikidega andma omapoolse panuse.

Vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonna mitmeaastane strateegiline tööprogramm (Stockholmi programm)

Stockholmi programmiga töötatakse välja tegevussuunised justiits- ja siseküsimuste valdkonnale perioodiks 2010 – 2014 jätkuks 2004. aastal heakskiidetud Haagi programmile ja 1999. aastal vastuvõetud Tampere protsessile. Eesti seisukohad komisjoni poolt 10.06.2009 avaldatud Stockholmi programmi teatise kohta kiideti heaks Vabariigi Valitsuse 17.09.2009 istungil. Programmi osas saavutati põhimõtteline heakskiit 30. novembril – 1. detsembril 2009 toimunud justiits- ja siseküsimuste nõukogu istungil.

Eesti võib lugeda seni toimunud programmi teksti läbirääkimisi enda jaoks tulemuslikeks. Programmis on arvestatud Eesti ettepanekuga, et loodavas e-õiguskeskkonna portaalis võiks laiemalt kasutusele võtta digitaalallkirjad. Programm pöörab suurt tähelepanu isikuandmete kaitsele. Samuti leiab programmis märkimist Eesti soov, et totalitaarsete režiimide poolt toime pandud kuritegude teadvustamise töö jätkuks Stockholmi programmi kehtivuse jooksul. Programm käsitleb ka Eestile olulist lepinguõiguse tugiraamistikuga töö jätkamist, kuigi märgitakse, et sellest ei tohi saada siduvat vahendit. Eesti jaoks on oluline, et programm pöörab varasemast rohkem tähelepanu moodsate tehnoloogiate rakendamisele sisejulgeoleku valdkonnas, põhjalikumalt käsitletakse küberjulgeolekut ja küberkuritegevuse vastast võitlust ning meile sobivalt on sõnastatud justiits- ja siseküsimuste valdkonnas IT-agentuuri loomise ettepanek. Rände-, piiri-, varjupaiga- ning viisaküsimusi puudutavad peatükid põhinevad

2008. a heaks kiidetud Euroopa rände- ja varjupaiga pakti kokkulepetel - pagulaste ümberasustamine ja jaotamine jääb liikmesriikidele vabatahtlikuks ning sisserände korraldamine jääb liikmesriikide pädevusse.

Eesti seisukoht:

Eesti on valmis vabaduse, turvalisuse ja õiguse valdkonna mitmeaastase strateegilise tööprogrammi ehk Stockholmi programmi heaks kiitma.